

## **ACORD DE RECOMANACIONS EN MATÈRIA DE SEGURETAT LABORAL PER A LA NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA A CATALUNYA**

La importància dels convenis col·lectius com a definidors de les relacions laborals a l'actualitat és indubtable atesa la seva força vinculant i, per tant, la seva capacitat per a configurar-se com a centre creador de drets i obligacions propis de la relació de treball.

És per aquest motiu que, tant des del Parlament de Catalunya, mitjançant la resolució de 17 d'octubre, sobre la sinistralitat laboral, com en els acords assolits en el si del plenari del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya en data 18 de novembre de 2002 i en la reunió de 16 de desembre de 2002 de la mesa de prevenció de riscos laborals, es va decidir impulsar el tractament de la matèria de la seguretat i salut laboral en l'àmbit de la negociació col·lectiva, a l'objecte de millorar les condicions de treball.

Partint d'aquesta base i com a resultat del compromís adquirit a les seues mencionades i de l'existència d'una voluntat de donar un salt qualitatiu en la consideració d'aspectes relacionats amb el tema de la seguretat i salut laboral a l'àmbit de la negociació col·lectiva, en el marc de la mesa de prevenció de riscos laborals de Catalunya, s'aproven les recomanacions contemplades en aquest document.

L'objectiu d'aquestes recomanacions per la negociació col·lectiva sectorial i d'empresa és oferir clàusules orientatives per tal de facilitar la seva concreció en cadascun dels àmbits de negociació, sota el principi d'autonomia i voluntarietat de les parts negociadores de cada àmbit concret.

Les organitzacions signants d'aquest document es comprometen a la revisió del seu contingut transcorreguts dos anys de la seva signatura. Entre tant serà possible incorporar-hi altres acords que puguin produir-se entre les parts sotasignants que millorin o completin les matèries que a continuació es desenvolupen.

### **1. Comissions específiques de seguretat i salut en els convenis sectorials**

Les polítiques de prevenció s'han de caracteritzar per la concreció i apropament a la realitat de les problemàtiques, i el marc dels convenis sectorials és una bona oportunitat per a aconseguir-ho. És per això que es recomana la creació de comissions específiques en matèria de seguretat i salut en el treball amb les funcions que s'assenyalen a continuació. Aquestes funcions podran ser assumides, si així ho decideixen les parts, per la comissió paritària del conveni.

Per tal de definir prioritats i instruments per a la prevenció de riscos laborals es constituïran comissions específiques amb les següents funcions (sense perjudici d'altres que puguin ser acordades en el marc propi de la negociació col·lectiva):

- ✓ Realitzar estudis, anàlisis i diagnòstics de les condicions de treball, danys de la salut i implantació de l'activitat i la gestió preventives en l'àmbit sectorial.
- ✓ Elaborar propostes d'actuació per tal de dur a terme accions que actuïn sobre els dèficits i problemes detectats.
- ✓ Elaborar plans d'actuació sobre les empreses d'alta accidentalitat del sector.
- ✓ Elaborar plans de formació específica per a treballadors i treballadores.

- ✓ Elaborar i difondre criteris per a l'avaluació de riscos, la planificació de la prevenció, l'organització de la prevenció, la vigilància de la salut, els sistemes d'informació i formació i prevenció de la salut reproductiva.
- ✓ Mediar a les empreses en matèria de seguretat i salut en el treball, a petició de qualsevol de les parts
- ✓ Sostenir i complementar les comissions paritàries dels convenis en les matèries relacionades amb seguretat i salut en el treball.
- ✓ Elaborar propostes, desenvolupar i gestionar la sol·licitud d'ajuts econòmics al Govern de la Generalitat per a dur a terme plans d'actuació.
- ✓ En el marc dels convenis sectorials, les parts es podran dotar d'assessors i assessores a la fi de que puguin dur a terme les funcions anteriorment assenyalades.

## **2. Vigilància de la salut**

L'actual pràctica de la negociació col·lectiva en matèria de vigilància de la salut, o revisió mèdica, requereix una reflexió i un canvi d'orientació principalment en relació als temes següents: referència exclusiva a la revisió mèdica generalista anual, inclusió de les proves mèdiques i obligatorietat per al conjunt de la plantilla. És per això que recomanem que la negociació col·lectiva potenciï que:

- ✓ Els treballadors i treballadores, prèviament a la vigilància de la salut, han d'ésser informats dels objectius i el contingut d'aquesta, i es requerirà el consentiment informat.
- ✓ La vigilància de la salut s'adreçarà als riscos específics i els seus protocols contemplaran les orientacions de les autoritats sanitàries.
- ✓ El Comitè de Seguretat i Salut i, en tot cas, els delegats i delegades de prevenció, seran informats del resultat epidemiològic (col·lectiu) considerant (sempre que sigui possible) criteris de seccions, categories professionals, sexe i edat, preservant, en tot cas, la confidencialitat de les dades de salut.
- ✓ Quan, com a resultat de l'examen mèdic derivat de la vigilància de la salut en relació amb l'aptitud del treballador per a l'execució de les tasques corresponents al lloc de treball, el treballador o treballadora sigui informat com a "no apte" pel seu treball habitual, es prioritzarà la intervenció sobre les condicions de treball, i, si no és factible, es valorarà la possibilitat de canvi de lloc de treball respectant les regles i criteris dels supòsits de mobilitat funcional.
- ✓ En tot cas, la vigilància de la salut es regirà pels acords contemplats en aquesta matèria en la mesa de salut laboral d'àmbit estatal.

## **3. Plusos de penositat, perillositat i/o toxicitat**

Actualment un nombre important de convenis col·lectius, tant sectorials com d'empresa, preveuen la possible existència de plusos de penositat, perillositat i/o toxicitat. Amb independència de l'existència d'aquests plusos i per tal d'afavorir l'aplicació dels plans de prevenció proposem una reflexió en els marcs dels convenis que considerin aquests tipus de plus a fi de:

- ✓ Establir plans de prevenció per eliminar o minimitzar al màxim els riscos relacionats amb els plusos de penositat, perillositat i/o toxicitat.

- ✓ Establir plans, amb la participació de la representació dels treballadors i treballadores, per tal d'analitzar i en el seu cas reorientar els plusos de penositat, perillositat i/o toxicitat.

#### **4. Els mecanismes de participació**

La pràctica i l'experiència han posat en evidència que la participació és un instrument positiu i imprescindible per a la implantació de l'activitat preventiva en les empreses, ja que la prevenció necessita de la implicació del conjunt de les parts afectades. Per una altra banda cal tenir en compte que el marc de participació, i així ho preveu la Llei de prevenció de riscos laborals, requereix en algunes ocasions l'adaptació dels instruments i drets de participació. En aquest sentit les parts signants d'aquest acord recomanem que la negociació col·lectiva abordi els aspectes següents:

- ✓ La normativa de Prevenció de Riscos Laborals considera la participació dels treballadors i treballadores i les seves representacions com a instrument necessari i positiu, i en aquest sentit ha de destacar-se la figura del delegat de prevenció. La Llei de Prevenció de Riscos Laborals estableix que els delegats de prevenció seran designats per i entre els representants del personal. Tanmateix, la negociació col·lectiva podrà determinar, analitzant les característiques de cada sector o empresa, altres sistemes d'elecció dels delegats i delegades de prevenció, per exemple, la designació entre els treballadors i treballadores, així com l'establiment de les fórmules i mesures necessàries a diferents nivells, per tal que els delegats i delegades de prevenció puguin exercir les funcions i competències que la normativa els/les atorga
- ✓ La formació en matèria de seguretat i salut dels delegats i delegades de prevenció serà considerada com a temps de treball efectiu, en tant en quant es refereixi als riscos de l'empresa o llocs de treball i pel temps que sigui necessari pel compliment de les seves funcions
- ✓ En el marc del Comitè de Seguretat i Salut i, en el seu cas, amb els delegats i delegades de prevenció, es tractarà la modalitat d'organització de la prevenció, així com, si escau, la contractació del Servei de Prevenció Aliè, a fi de promoure el màxim consens possible en la seva elecció

#### **5. Accidents laborals de trànsit**

Coneixem que un nombre important dels accidents de treball, tant dins la jornada com in itinere, estan relacionats amb els accidents de trànsit, i augmenta la seva dimensió quan analitzem els accidents greus i mortals. Aquest tipus d'accidents afecta el conjunt de sectors, i el que avui coneixem assenyala que tenen una dimensió relacionada amb el trànsit i una altra dimensió relacionada amb les condicions de treball i dels vehicles. Amb l'objectiu d'incidir, des de les polítiques de relacions laborals, en aquest tipus d'accidents, creiem convenient potenciar que

- ✓ L'avaluació de riscos i la planificació de la prevenció, si s'escau en funció de l'activitat desenvolupada, ha de preveure els riscos relacionats amb els accidents laborals de trànsit dins de jornada laboral.
- ✓ Els accidents laborals de trànsit dins la jornada s'han d'investigar tenint en compte les condicions de treball i, si s'escau, les condicions dels vehicles d'empresa, per tal d'identificar les condicions que provoquen els esmentats accidents i establir mesures d'intervenció.

- ✓ S'estudiaran les característiques dels accidents de treball "in itinere" amb l'objectiu de definir mesures per actuar sobre les causes, com per la potenciació del transport col·lectiu, millores del transport públic, millores de les infraestructures viàries, etc.

## **6. La prevenció davant la subcontractació**

Que la negociació col·lectiva analitzi, contempli, desenvolupi i concreti el contingut de l'article 24 de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals i del Reial decret 171/2004, de 30 de gener que el desenvolupa i que, en virtut de les diferents realitats i necessitats que es puguin donar a cada sector o empresa afectada per l'àmbit de negociació corresponent, n'efectuï la deguda aplicació específica, posant especial èmfasi en la determinació dels mitjans de coordinació i en la concreció dels drets de representació dels treballadors i treballadores, i tenint en compte aspectes com la informació dels treballadors i treballadores i els/les seus/ves representants sobre la contractació i subcontractació d'obres i serveis o la cooperació dels delegats/des de prevenció en l'aplicació i foment de les mesures de prevenció i protecció adoptades.

## **7. La prevenció dels riscos sobre la reproducció**

L'article 25.2 i 26 de la Llei de Prevenció i la Llei de conciliació de la vida familiar i laboral aborda les mesures de prevenció de la salut reproductiva. Per tal de concretar aquesta normativa i incidir amb més força en aquest tema es recomana que:

- ✓ L'avaluació de riscos i la planificació de la prevenció, (inclosa la informació i formació als treballadors i treballadores), ha de preveure els riscos que puguin afectar a la reproducció..
- ✓ Les polítiques de prevenció han d'evitar l'exposició de les treballadores embarassades i en període de lactància als riscos considerats en els annexos I i II de la Directiva 92/85/CEE, fent especial esment a l'exposició a substàncies químiques mutàgenes, teratògenes i cancerígenes, així com aquelles substàncies que produeixen alteracions endocrines i les radiacions ionitzants, aplicant la filosofia del principi de precaució.
- ✓ Les parts, de conformitat amb el que preveu l'article 26 de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals, relatiu a la protecció de la maternitat, entenen que la negociació col·lectiva ha de constituir el marc per tal d'establir els procediments, fórmules i mecanismes més adequats perquè les empreses, amb la prèvia consulta amb el comitè de seguretat i salut, i en tot cas, amb els delegats i delegades de prevenció, puguin dur a terme els possibles canvis de lloc de treball o funcions que s'escaiguin, de conformitat amb la normativa de referència, així com l'establiment de les mesures que incloguin, quan resulti necessari, la no realització de treball nocturn o de treball a torns.

## **8. Desenvolupament de l'article 29 de la LPRL**

Els treballadors han d'assumir obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals tal i com s'estableix a l'article 29 de la Llei de prevenció de riscos laborals. Segons aquest

article el treballador ha de vetllar pel compliment de les mesures de prevenció, de conformitat amb la seva formació i les instruccions de l'empresari.

El propi article 29 expressa que l'incompliment pels treballadors de les seves obligacions en matèria de prevenció tindrà la consideració d'incompliment laboral i remet a la negociació col·lectiva per tal d'establir el règim de graduació de faltes i sancions aplicables als treballadors.

Donada la dificultat d'establir un llistat genèric d'incompliments per part dels treballadors en aquesta matèria com a conseqüència de les peculiaritats i especificitats dels diferents sectors productius i empreses, proposem:

- ✓ Regular a la negociació col·lectiva, tan en els convenis sectorials com en els d'empresa, la tipificació dels supòsits d'incompliment per part dels treballadors en matèria de riscos laborals i la sanció aplicable junt amb la seva graduació.

## **9. Actuació sobre el tabac**

L'existència d'un Pla Nacional de prevenció i control del tabaquisme, així com l'imminent aparició d'una normativa sobre aquest tema i els nombrosos conflictes que apareixen a les empreses, aconsella que la negociació col·lectiva abordi els següents temes:

- ✓ S'impulsarà l'adhesió als programes de promoció de la salut i de prevenció i control del tabaquisme, a través de campanyes de sensibilització i formació, així com programes de deshabitació, oferts per les Administracions Públiques competents.
- ✓ S'afavorirà el diàleg i l'acord entre les persones que comparteixen l'espai de treball. En cas de no arribar a cap acord, prevaldrà el dret dels no fumadors sobre els dels fumadors.
- ✓ Sempre que sigui possible, s'habilitaran espais de descans per a fumadors i es farà us d'ells segons les pràctiques de les empreses.
- ✓ De conformitat amb els àmbits negociadors corresponents i, en la mesura que això sigui possible, es tendirà a recomanar que les diferents planificacions de prevenció puguin incloure mesures d'actuació sobre aquelles condicions de treball i de factors psicosocials que afavoreixin el consum de tabac i/o puguin dificultar el deixar de fumar.

Barcelona, 21 de juliol de 2004

UGT Catalunya  
Carme Simarro

Comissió Obrera Nacional de Catalunya  
Neus Moreno

PIMEC  
Josep Hallado

Foment del Treball Nacional  
Javier Ibars